

Список використаних джерел:

1. Навроцька Ю. В., Верба-Сидор О. Б., Воробель У. Б. Цивільне процесуальне право України: навчальний посібник (у схемах і таблицях) / за заг. ред. Ю. В. Навроцької. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. 388 с.
2. Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 1 від 27. 02. 2009 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_001700-09#Text
3. Ухвала Дніпропетровського районного суду Дніпропетровської області від 25. 06. 2021 р. у справі № 175/2184/21-ц. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97921743>
4. Ухвала Київського районного суду м. Полтави від 17. 06. 2021 р. у справі № 552/1722/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97719266>
5. Цивільний процес України: підручник / кол. авторів; за ред. В. О. Кучера. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 768 с.
6. Цивільний процесуальний кодекс України. Закон України від 18. 03. 2004 р. № 1618-IV. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

Науковий керівник: асистент Московчук Д. О.

Кантицька Анастасія Валеріївна

*студентка 4-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

УЧАСТЬ У СУДОВОМУ ЗАСІДАННІ В УМОВАХ COVID-19

Пандемія Covid-19, можливість появи у майбутньому інших інфекційних захворювань, виникнення кризових та надзвичайних ситуацій вимагають від держави вжиття заходів щодо вдосконалення цивільно-процесуальних механізмів та створення ефективної процедури, сприятливої для реалізації призначення цивільного судочинства та забезпечення конституційних прав та свобод його учасників.

Окремі аспекти правового регулювання участі у судовому засіданні в умовах Covid-19 були досліджені у роботах О. В. Кохановської, Р. О. Стефанчука, Р. Б. Шишки, О. О. Штефан, О. С. Яворської та інших.

Конституція України особливо наголошує на тому, що права і свободи людини є найвищою цінністю, визначають зміст, сутність

та порядок застосування законів, діяльність законодавчої та виконавчої влади, місцевого самоврядування та забезпечуються правосуддям. При цьому, головним обов'язком держави встановлюється визнання, дотримання та захист прав і свобод, честі та гідності людини й громадянина.

Закріплені у Конституції України [1] права та свободи людини є базою для визначення правового статусу будь-якого учасника цивільного судочинства незалежно від того, в якій процесуальній якості він задіяний у сфері правосуддя. Істотну роль мають конституційні положення, у яких міститься: обов'язок держави захищати права та свободи людини; гарантії судового захисту прав і свобод громадян; право на отримання кваліфікованої юридичної допомоги; право на доступ до правосуддя та ін.

На початку поточного тисячоліття виявлено чимало нових загроз та ризиків для особи, що перешкоджають реалізації нею конституційних прав і свобод, у тому числі у сфері цивільного процесу. Однією з таких загроз стало стрімке поширення нової коронавірусної інфекції (Covid-19), яка серйозно вплинула на порядок реалізації цивільного судочинства, на забезпечення особистої безпеки його учасників. З метою протидії поширенню нової коронавірусної інфекції в умовах пандемії в Україні були вжиті заходи, що передбачають обмеження вільного переміщення громадян, їх перебування у громадських місцях, державних та інших установах. На громадян було покладено обов'язки публічно-правового характеру, зокрема щодо дотримання режиму самоізоляції, що виключило чи утруднило можливість безпосередньої участі більшості учасників цивільно-процесуальних відносин у процесуальних діях чи судовому засіданні, реалізації ними конституційних прав і свобод.

У зв'язку із запровадженням ізоляції громадян виникла безліч питань як цивільно-процесуального, так і організаційного характеру. Судові органи зіштовхнулися зі значними труднощами, пов'язаними з реалізацією принципів цивільного процесу, належним забезпеченням конституційних прав та свобод осіб, долучених до сфери цивільного судочинства.

Була внесена велика кількість змін до законодавчих актів, зокрема, прийнято Закон України від 30 березня 2020 року № 540-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)», яким був доповнений Цивільний процесуальний кодекс України [2].

Новизною для цивільного судочинства стало, по-перше, автоматичне продовження строків на звернення до суду та апеляційне оскарження рішень суду першої інстанції, що раніше не було дозволено Кодексом. По-друге, вагомим поштовхом для розвитку сучасного судочинства стало введення під час пандемії коронавірусної хвороби можливості дистанційного розгляду справи шляхом проведення відеоконференцій поза судовою залом, що в майбутньому може дозволити судам здійснювати розгляд цивільних справ без затримок [3, с. 68].

Наступним, достатньо важливим для врегулювання питань щодо безпечного правосуддя, нормативно-правовим актом було рішення Вищої ради правосуддя від 6 березня 2020 року «Про доступ до правосуддя в умовах пандемії гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», в якому зазначався порядок розгляду справ в режимі онлайн, спосіб підтвердження осіб, що беруть участь у справі шляхом застосування електронного підпису. Законодавець також чітко прописав інструкцію щодо користування електронним цифровим підписом в наказі Державної судової адміністрації № 314 від 15. 07. 2020 року.

Він поділяє на кілька етапів застосування такого підпису. Першим етапом є його реєстрація в системі EasyCon, посилення на яку міститься на офіційному сайті судової влади України. Другим – подання заяви про участь у судовому засіданні в строк встановлений Кодексом, а суддя за умови, що суд оснащений необхідною технікою та за згодою всіх учасників, приймає рішення про проведення судового засідання в такому режимі. Останнім етапом в цивільному судочинстві із застосуванням відеоконференції є створення відповідної відеоплатформи секретарем засідання, до якої долучаються учасники справи. Хід та результати процесуальних дій з розгляду цивільної

справи фіксуються на DVD-дисках, які в обов'язковому порядку до-
лучаються до матеріалів справи.

В ході розгляду цивільної справи система відеоконференц-зв'яз-
ку не суперечить поняттю справедливого і публічного слухання
справи [4, с. 14].

Судовими органами були вжиті суттєві зусилля, спрямовані на
забезпечення однакового застосування законодавства, здійснення ци-
вільного судочинства у надзвичайній ситуації, збереження життя та
здоров'я учасників процесу та захист їх конституційних прав.

Отже, поява останнім часом нових, раніше невідомих і не про-
гнозованих в основних документах стратегічного розвитку країни за-
гроз для держави, суспільства та особи у вигляді пандемії Covid-19,
що має довготривалі непередбачувані наслідки, істотно впливає на
всі сфери діяльності. У майбутньому допускається можливість поя-
ви інших раніше невідомих і не менш небезпечних інфекційних за-
хворювань та виникнення кризових ситуацій. Як би парадоксально
це не виглядало, поширення коронавірусної інфекції значним чином
вплинуло на процес впровадження новітніх інформаційно-цифрових
технологій у цивільне судочинство. Практика застосування чинно-
го законодавства у нових умовах показала його вади, які не дозво-
ляють повною мірою забезпечувати як публічні, і приватні інтереси.
Склалася ситуація, яка переконливо доводить необхідність пошуку
нових концептуальних ідей у доктрині права та ухвалення науково
обґрунтованих рішень у правозастосовчій практиці з метою подаль-
шого розвитку законодавства, що дозволяє ефективно забезпечувати
конституційні права та свободи суб'єктів цивільно-процесуальних
відносин в умовах ізоляції.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон України від 28. 06. 1996 р.
№ 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України,
спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних
гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19):
Закон України від 30.03. 2020 р. № 540-ІХ. // База даних «Законодавство
України» / Верховна Рада України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/
show/540-20](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20) (дата звернення: 19. 11. 2021.)

3. Кравцова Т., Корнієнко М. Судові засідання в режимі відеоконференції. *Український юрист*. 2020. № 4–5. С. 68–69.

4. Зозуля О.І. Громадянські та політичні права людини в умовах запобігання поширенню COVID-19 в Україні. *Форум Права*. 2020. № 2 (61). С. 6–22.

Науковий керівник: асистент Московчук Д. О.

Ленюк Вікторія Артемівна

*студентка 4-го курсу факультету цивільної та господарської
Національного університету «Одеська юридична академія»*

АКТУАЛЬНІСТЬ ПИТАННЯ ДОТРИМАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ОСІБ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА ТА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Наш світ не стоїть на місці, він постійно розвивається, удосконалюється, оновлюється та доповнюється новими можливостями для здійснення своїх потреб у суспільстві. З розвитком відносин між людьми виникла потреба у регулюванні відносин з точки зору «третьої незалежної сторони», а саме органу судової влади. З історичних досліджень визначено, що можливість, а саме право на звернення до суду вперше було запроваджено французькими законами та мало назву – право скарги. Встановлювалось, що право скарги є додатковою гарантією до вже наявних прав громадян також, що жодна особа не має залишитися без захисту або постраждати від вчинення до неї неправомірних, незаконних та протиправних дій з боку інших осіб або ж органів влади чи посадових осіб.

З часом процесуальна дія, як право скарги, зумовила виникнення в Західних країнах, з початку XIX століття, судову діяльність з захисту прав громадян. Далі дане положення захисту прав громадян перейшли і до українських земель, закріплюючи свої визначення у відповідному законодавстві. Поступово права щодо звернення особи до суду розширювалися та набували більшої популярності та обов'язковості, застосовувалися у більшості країн світу та закріплювалось у найважливіших нормативно-правових актах. На міжнародному рівні, щодо права на звернення громадян, можна звернутися до